

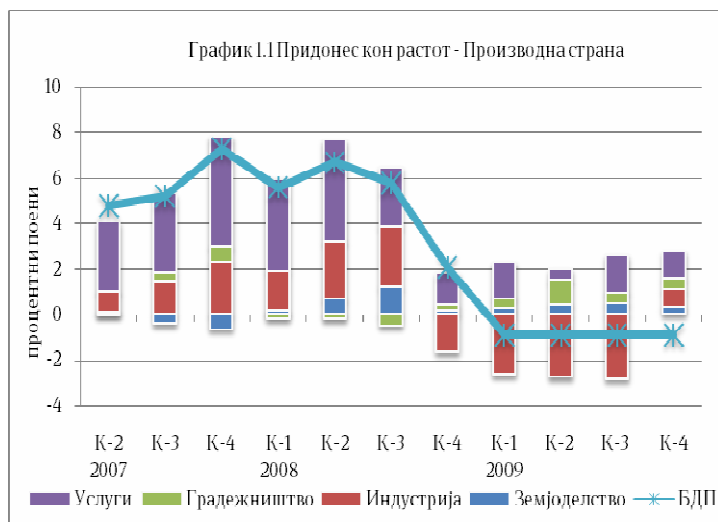
Република Македонија
Министерство за финансии
КВАРТАЛЕН ЕКОНОМСКИ
ИЗВЕШТАЈ – К4/2009

Резиме

- Во четвртиот квартал, **реалниот раст на БДП** е позитивен и изнесува 1,2% во однос на истиот квартал од 2008 година. Во споредба со претходните три квартали, кога растот на БДП остваруваше негативни стапки односно -0,9%, -1,4%, -1,8% соодветно (График 1.1), остварувањето на БДП во четвртиот квартал укажува дека македонската економија покажува знаци на заздравување. **Индустриското производство** забележа раст од 7,8% во К-4-2009, со што беше означен почетокот на заздравувањето на македонската економија.
- **Бројот на вработени** продолжи да се зголемува со позитивна стапка на раст. Во К-4-2009 **стапката на вработеност** изнесува 37,9%, додека бројот на невработени претставува 32,4% од работната сила.
- **Водечкиот композитен индекс** и во К-4-2009 бележи благо намалување од 0,5 индексни поени споредено со претходниот квартал, по растот од 3,5 индексни поени во претходниот квартал.
- **Стапката на инфлација**, мерена според индексот на трошоците на живот во К-4-2009 слично како и во претходниот квартал, е негативна и изнесува -2,1% (К/К-4).
- **Нето платата** номинално во К-4-2009 порасна за 18,1%, што во поголема мера се должи на методолошки промени, додека реалниот раст изнесува 20,2%.
- **Буџетскиот дефицит** на крајот на К-4 изнесува 2,7% од БДП во 2009 година и незначително отстапува од планираното ниво. **Фискалното оптоварување** во К-4 изнесува 28,6%, што претставува намалување за 0,9 пп споредено со К-4-2008.
- **Кредитите на приватниот сектор** продолжија да растат со забавена динамика. Имено, тие остварија пораст од само 3,5% во однос на К-4-2008. Од друга страна, депозитите се зголемија за 7,1%.
- **Македонскиот берзански индекс** МБИ-10 забележа раст од 23,4% во однос на К-4-2008. Истовремено, вкупниот промет остварен на Македонската берза бележи пад од 62,7%.
- **Гледано на годишно ниво**, карактеристично е тоа што во овој квартал паралелно и извозот и увозот на стоки бележат висока негативна стапка, при тоа извозот на стоки, изразен во евра, се намали за 28,1% во однос на истиот квартал од 2008 година, додека пак, увозот на стоки (f.o.b.), исто така изразен во евра, во истиот квартал забележа пад за 21,2% во однос на К-4-2008 година.
- **Трговската отвореност на Република Македонија** во К-4-2009 изнесува 82,2%, што претставува пораст од 1,9 пп во однос на претходниот квартал, но во однос на минатогодишните квартали и натаму е на ниско ниво и е сведена на стапката на отвореност на нивоата остварувани пред 2007 година.

1. Макроекономски трендови и реален сектор

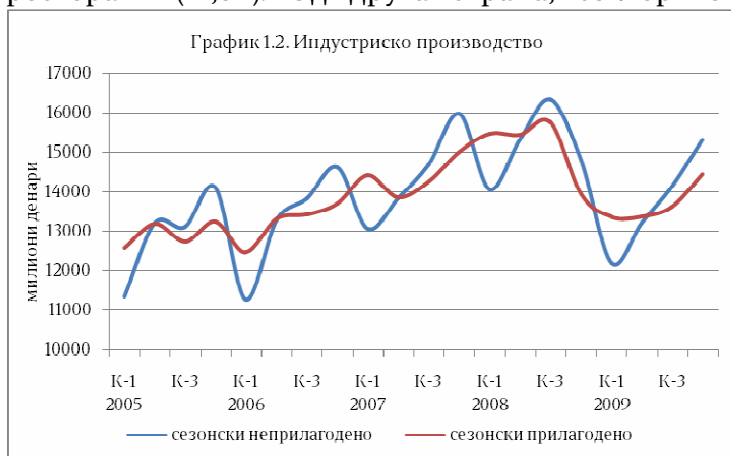
Во К-4-2009 Бруто домашниот производ (БДП) по тековни цени изнесува 108.772 милиони денари или 53.095 денари по глава на жител¹ што во однос на претходниот квартал претставува номинален пораст од околу 2.314 денари. Во

четвртиот квартал, **реалниот раст на БДП** е позитивен и изнесува 1,2% во однос на истиот квартал од 2008 година. Во споредба со претходните три квартали, кога растот на БДП остваруваше негативни стапки, односно -0,9%, -1,4%, -1,8% соодветно (График 1.1), остварувањето на БДП во четвртиот квартал укажува дека македонската економија покажува знаци на заздравување. Кумулативниот

раст на БДП за 2009 изнесува -0,7%. Поради влијание на сезонски фактори производството е највисоко во четвртиот квартал од годината и како резултат на истото, споредено со претходниот квартал, економскиот раст изнесува 1,7%. Доколку се изолира влијанието на сезонските влијанија стапката на раст на БДП изнесува -0,3%.

Во К-4 остварен е негативен раст во секторите Сообраќај и врски (-3,8%) и Хотели и ресторани (-4,8%). Од друга страна, секторите Индустија (3,5%), Финансиско

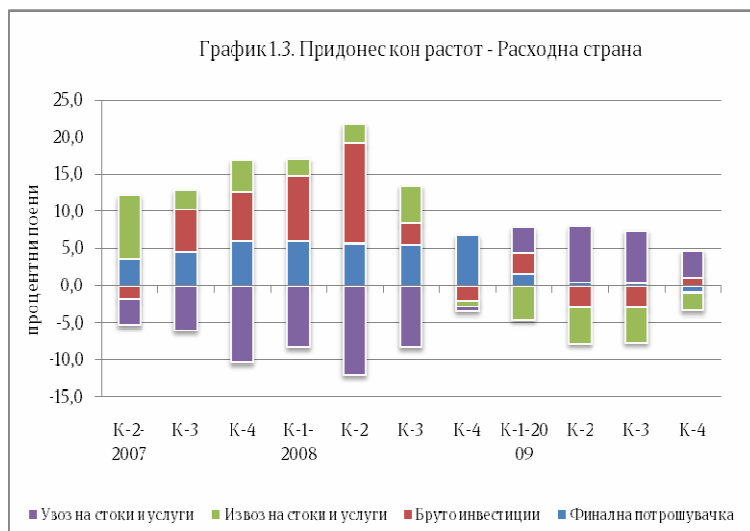

посредување (5,9%), Градежништво (7,4%), Земјоделство (3,7%), Трговијата на големо и мало (2,4%) и Јавна управа (3,3%) забележаа позитивен раст, што придонесе за позитивниот раст на БДП во четвртиот квартал и спречување на подлабок пад на БДП за 2009 година (График 1.1).

Индустриското производство забележа раст од 7,8% во К-4-2009, со што беше означен почетокот на заздравувањето на македонската економија. Кај една третина од индустриските гранки беше забележано зголемување на активноста, при што растот на индустриското производство во К-4 главно се должеше на

¹ Процена на население на 31.12.2008 според ДЗС

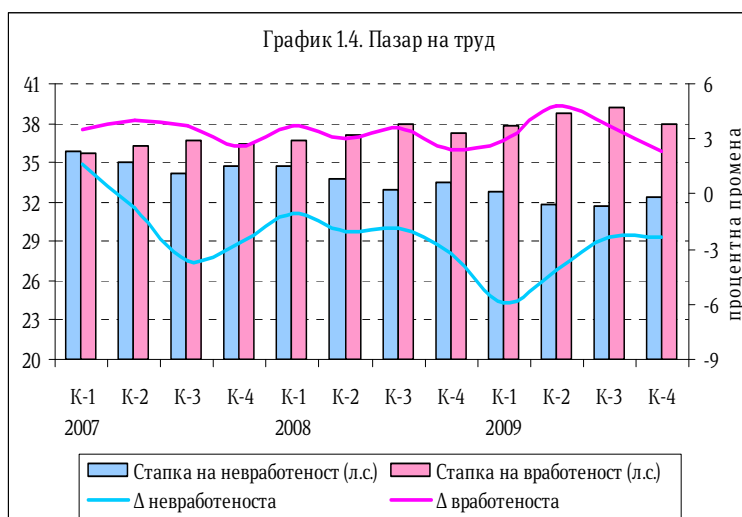
остварените позитивни стапки на раст кај: производство на метални производи во металопреработувачката фаза (189,2%), производство на кокс, деривати на нафта и нуклеарно гориво (61,3%), производство на основни метали (19,7%), производство на други сообраќајни средства (20%), производство на машини и уреди (0,9%) и рециклажа (244,7%).

Гледано од **расходната страна на БДП**, во К-4-2009 финалната потрошувачка забележа реален пад од 2,0%, извозот и увозот забележаа пад од 14,5%, односно 13,5%, додека бруто-инвестициите забележаа раст од 8,4%. Номиналниот придонес на финалната потрошувачка во растот е -0,9 пп, додека придонесот на бруто-инвестициите изнесува 1,0 пп.. Напротив тоа,

придонесот на трговското салдо е позитивен и изнесува 1,3 пп.

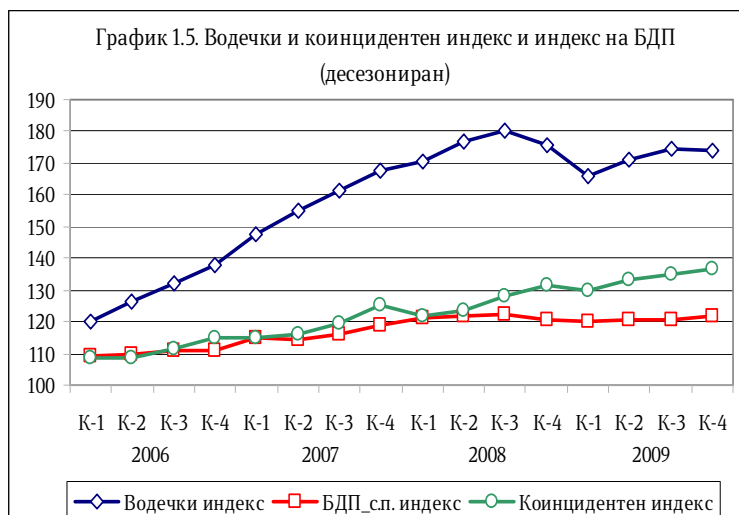
Бројот на вработени во К-4-2009 се зголеми за 2,3% во однос на истиот квартал претходната година, со што **стапката на вработеност** изнесува 32,4%, што претставува намалување од 0,7 пп во споредба со К-4-2008. **Бројот на невработени** во К-4-2009 се намали за 2,4%.

Притоа, порастот на работоспособното население предизвика зголемување како на работната сила, така и на неактивното население, при што најголемиот дел од зголеменото активно население премина директно во вработеност. Сепак, најголемиот дел е резултат на намалената невработеност. Ваквите движења придонесоа

стапката на невработеност да се намали за 1 пп (на 32,4%). Имено, работните места на нето основа беа креирани од приватниот сектор, каде бројот на вработени се зголеми за 4,4%, додека во останатиот дел од економијата имаше намалување на вработеноста од 2,8%. Ако се исклучи сезонското влијание, стапката на невработеност е пониска за 0,2 пп од фактичката. Десезонираната стапка на невработеност изнесува 32,2% во К-4-2009 и укажува дека сезонскиот фактор бил присутен на пазарот на труд во односниот квартал.

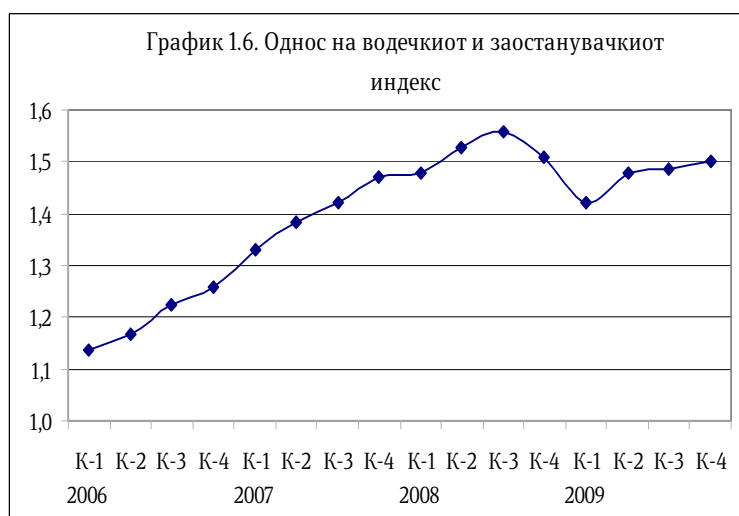
Водечкиот композитен индекс MakLead² во К-4-2009 бележи благо намалување од 0,5 индексни поени споредено со претходниот квартал, по растот од 3,5

индексни поени во претходниот квартал. Споредено со истиот квартал претходната година, водечкиот композитен индекс е понизок за само 2,1 индексен поен. Ваквото движење на MakLead индексот укажува дека растот на економската активност во последниот квартал од 2009 година ќе продолжи со побавна динамика во првата

половина од 2010 година. **Водечкиот дифузен индекс** во К-4-2009 забележа позитивни движења кај 56,3% од компонентите на композитниот индекс, што е помало остварување со претходниот квартал, но повисоко остварување во однос на истиот квартал претходната година.

Односот на водечкиот и заостанувачкиот индекс во К-4-2009 незначително се зголеми на 1,50 и покажува дека водечкиот индекс е за 50% повисок од заостанувачкиот индекс.

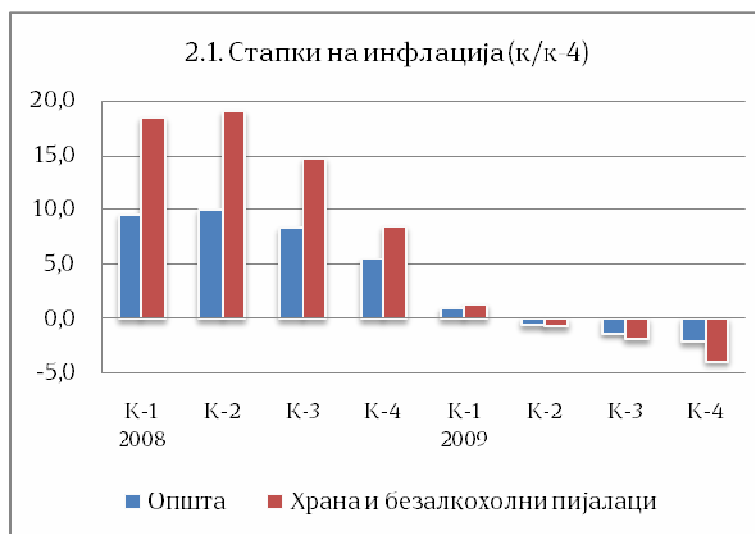

Односот на водечкиот и заостанувачкиот индекс беше во постојан пораст се до К-4-2008 од кога овој показател почна да покажува надолен тренд, што беше прекинат во К-2-2009.

² MakLead е агрегатен показател кој го води/му претходи на економскиот циклус и истиот го сочинуваат осум водечки индикатори за економскиот циклус, и тоа: просечна плата во преработувачка индустрија; просечен број лица - корисници на паричен надомест; оценка на производителите за снабденоста на производството со нови нарачки; индекс на договорени градежни работи; берзански индекс МБИ-10; понуда на пари - M2; каматен диференцијал (пондерирана активна каматна стапка на комерцијалните банки минус примарна стапка) и увоз на средства за работа и средства за репродукција.

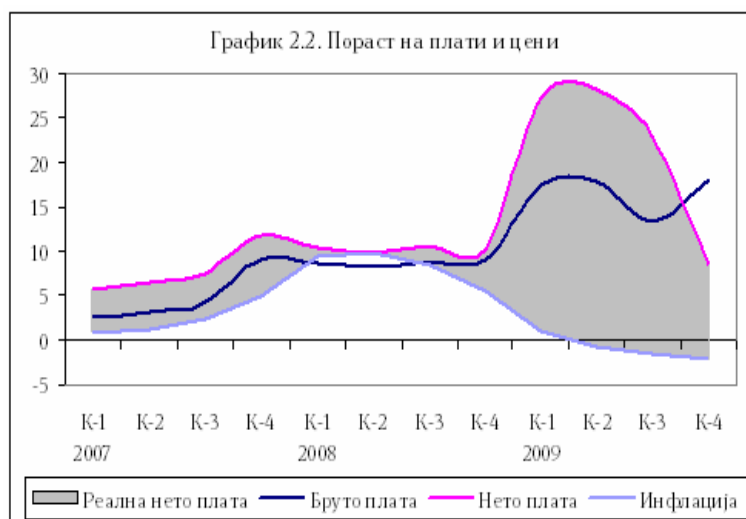
2. Цени, трошоци и продуктивност

Стапката на инфлација, мерена според индексот на трошоци на живот во К-4-2009, е негативна и изнесува -2,1% во однос на истиот квартал од претходната година. Најголем пад на цените, од 6,9%, е забележан кај категоријата Култура и разонода, заради падот на цените на средствата за образование и падот на цените за услуги за образование и развој. Пад на цените од 4,2% е забележан во категоријата Исхрана, што се должи најмногу на падот на цените на мастите за 19%. Намалени се и трошоците за Сообраќајни средства и услуги за 2,1%. Од друга страна, пораст на цените се забележува во категоријата Тутун и пијалаци (од 3,3%), Хигиена и здравје (од 1,4%) и Домување (од 0,25%).

Базичната инфлација (која го исклучува ефектот на храната и енергијата) има, исто така, опаѓачки тренд. Истата во К-4-2009 е негативна и изнесува -0,7%, споредено со -0,1% во претходниот квартал.

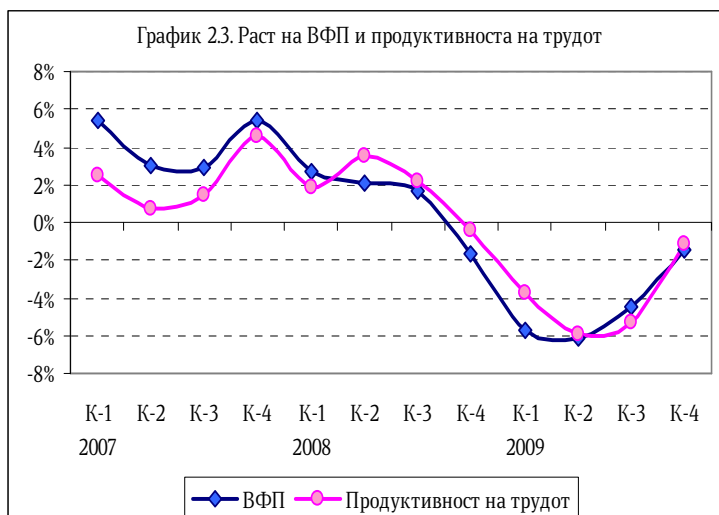
Цените на мало во К-4-2009 година бележат намалување од 1,8% споредено со истиот квартал од претходната година. Повисок пад на цените е остварен во категоријата Земјоделски производи (-9,2%), додека услугите остварија пад на цените од 2,5%. Во категоријата Индустриски производи цените се намалија за 0,8%, при што највисок е падот на индустриско-прехранбените производи од 2,6%. Пораст остварија цените на Пијалаците (од 5,3%), како и Тутунот (од 0,52%). Вредноста на потрошувачката кошница за исхрана и пијалаци за едно четиричлено домаќинство, пресметана врз основа на цените на мало, е речиси непроменета во однос на претходниот квартал (пораст од 0,1%), додека во однос на К-4-2008 истата е намалена за 4,2%. Вредноста на потрошувачката кошница во К-4-2009 претставува 58,6% од просечната нето плата.

Просечната **нето плата** во К-4-2009 е повисока од истиот квартал претходната година за 18,1%. Ваквиот раст се должи во поголема мера на

методолошки промени, односно почнувајќи од јануари оваа година во нето/брuto платата се вклучени и надоместоците за исхрана и превоз на работниците. Просечната **брuto плата** забележа побавен раст од нето платата, од 8,3%, како резултат на намалените стапки на социјални придонеси и на двојното зголемување на личното даночно ослободување. Намалувањето на општото ценовно ниво услови реалниот раст на нето и брuto платата да бидат повисоки од номиналниот раст, изнесувајќи 20,2% и 10,4% соодветно (види засенчена површина на График 2.2).

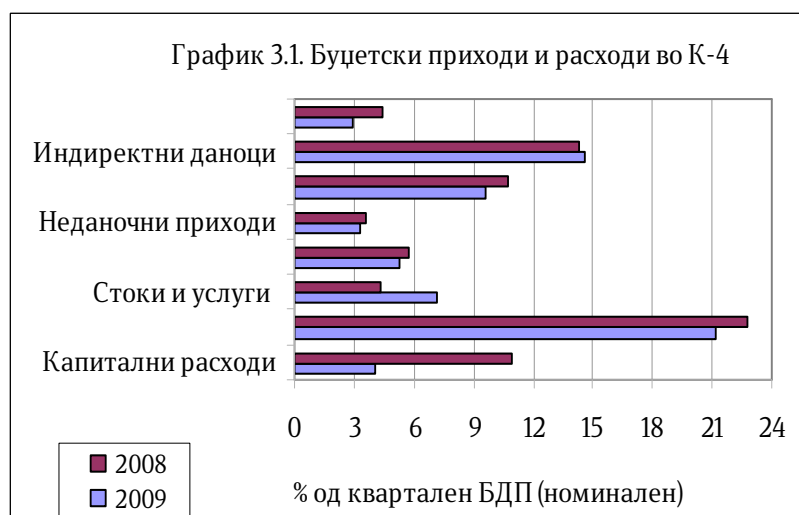
Во К-4-2009 продолжи трендот на намалување на **продуктивноста**, кој започна во

последниот квартал од претходната година (види График 2.3), имајќи предвид дека забавувањето и падот на економската активност беше придружен со раст на вработеноста. Продуктивноста во К-4-2009 има тенденција на подобрување како резултат на растот на економската активност истиот квартал, така што падот на продуктивноста изнесува само 1,1%. Вкупната факторска продуктивност

(ВФП) бележи поголемо намалување од продуктивноста на трудот, односно -1,5% (види График 2.3). Падот на ВФП се должи, пред се, на повисокиот раст на физичкиот капитал, поточно реалниот раст на инвестициите од 3,2%, додека стапката на раст на човечкиот капитал изнесува 2,3%.

3. Фискален сектор

Податоците за последниот квартал во 2009 година покажуваат дека реалниот БДП забележал раст од 1,2%, што потврдува дека економските политики поставени пред кризата и пакетите антикризни мерки донесени од Владата и спроведени во 2009 година помогнале македонската економија

да ја помине кризата со најмали можни последици. Меѓутоа, негативните остварувања на растот во вториот и третиот квартал, како и помалото остварување на буџетските приходи, беа причина во октомври да се донесе втор Ребаланс на буџетот. Пониското остварување на буџетските приходи (96,3% исполнување) во К-4-2009, придружено со релативно повисоки буџетски расходи, придонесе за **дефицит на Буџетот на централна власт**³ од 4,2 милијарди денари или 3,8% од планираниот БДП за К-4 (1,0% од вкупниот годишен БДП). И во четвртиот квартал продолжи да се води контрациклична фискална политика насочена кон ублажување на последиците од светската економска криза врз нашата економија и задржување на макроекономската стабилност. Притоа, може да се констатира дека не беше загрозната фискалната одржливост на земјата, како и монетарната стабилност поради емисијата на трезорските записи.

Вкупните **буџетски приходи** на Општата влада (Влада и фондови) се пониски за 2,5%) споредено со истиот квартал од претходната година, главно поради пониското остварување на даночните приходи за 3,4%, социјалните придонеси за 3,2%, додека неданочните приходи се пониски за 50,9%. Забавувањето на личната потрошувачка и падот на увозот, проследени со реформите во даночната сфера преземени заради ублажување на последиците од економската криза, резултираа со незначително пониска наплата кај речиси сите видови даночни приходи, што меѓу другото беше и причина за ребаланс на буџетот. Значајно е што **Приходите од ДДВ**, кои претставуваат повеќе од половина (52,4%) од вкупните даночни приходи, во К-4-2009 се повисоки за 2,9% споредено со истиот квартал претходната година. Во структурата на бруто приходите од ДДВ се забележува зголемување на наплатата на ДДВ од прометот во земјата, согласно зголемениот промет во трговијата, додека остварените ДДВ приходи по основ на увоз се намалени за 17,6%. Исполнувањето на приходите по основ на ДДВ во К-4-2009 споредени со планот изнесува 96,1%. Приходите од акцизи се повисоки за 0,8% споредено со истиот квартал од претходната година. Падот на увозот предизвика и пониска наплата на царински давачки (од 17,5%). Во рамки на директните даноци, значителен пад од 52,7%, има, очекувано, кај данокот на добивка, имајќи предвид дека од јануари 2009 година единствено се оданочува добивката која се распределува за дивиденда. Приходите од персоналниот данок на доход се повисоки за 17,8% и покрај намалената основица, како и високиот пад на приходите по основ на капитални добивки. Наплатата на социјалните придонеси е пониска за 3,2%, при што зголемување на наплатата се забележува кај сите видови социјални придонеси. Неданочните приходи, кои претставуваат 10,5% од вкупните буџетски приходи, во К-4-2009 се со речиси исто остварување (пониски само за 0,9%) на годишна основа.

Во К-4-2009 вкупните **буџетски расходи** се пониски за 22,4% споредено со истиот квартал од претходната година. **Тековните расходи**, кои претставуваат 88,4% од вкупните расходи, се намалија за 11,3% (30,7% од БДП). **Капиталните расходи** кои учествуваат со 11,6% во вкупните расходи се пониски за 60,4% на годишна основа, и претставуваат 4,0% од планираниот БДП во овој квартал. Реализацијата на

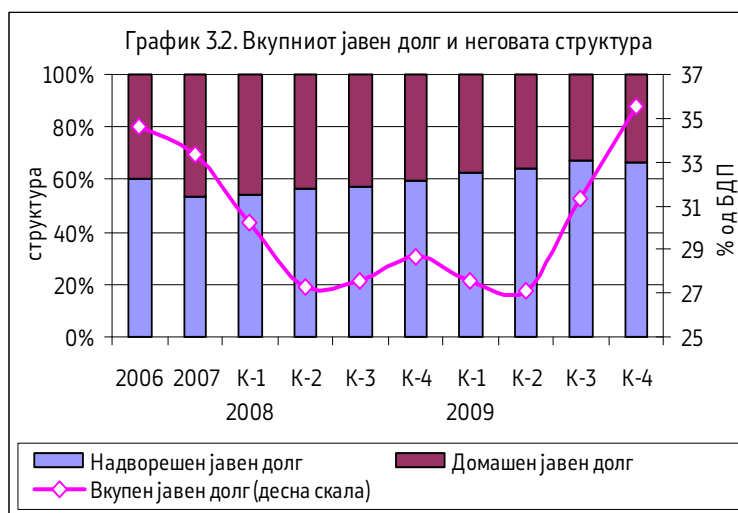
3 Го опфаќа Централниот буџет и Буџетот на фондовите

капиталните расходи заклучно со декември изнесува 90,7% од планираните средства за овој квартал. Во рамки на тековните расходи, трансферите се пониски за 16,5% на годишна основа, при што најголем придонес кон овој пад има категоријата Други трансфери (16,5% пад), каде се вклучени и трансферите кон локалната власт. Расходите за стоки и услуги се намалија за 44,1%, додека расходите за плати и надоместоци се пониски за незначителни 1,0%. Расходите за каматни плаќања се намалија за 24,3%, при што расходите по камати на домашен долг забележаа пад од 32,9%, а каматите за странскиот долг се намалија за 20,6%.

Во наредниот период се очекува буџетските приходи да се реализираат со подобрена динамика од претходниот период, бидејќи растот од 1,2% влијае на подобрување на економската активност, за што ќе имаат влијание и новиот четврти пакет на мерки за надминување на кризата. Сето ова се очекува да се рефлектира и врз зголемување на приходите од даноци. Од друга страна, се очекува извршувањето на јавните инвестиции да се интензивира во наредниот период за да се поттикне економскиот раст. Според тоа, планираниот дефицит од 2,5% од БДП во 2010 година изгледа остварлив.

Фискалното оптоварување, мерено како утврден дел на буџетски приходи⁴ во однос на номинален БДП, во К-4-2009 изнесува 28,6% и претставува намалување за 0,9 п.п. во однос на К-4-2008. Вкупните буџетски расходи претставуваат 34,7% од БДП, што е за 11,7 п.п. пониско остварен износ во однос на К-4-2008.

Вкупниот јавен долг⁵ на крајот на К-4-2009 изнесува 32,9% од БДП, што претставува зголемување за 1,6 п.п. во однос на К-3 2009 година. Ваквиот раст се должи на зголемување на домашниот јавен долг за 13,8%, додека надворешниот јавен долг е зголемен за незначителни 0,7% во однос на К-3-2009 година. Така, учеството на надворешниот јавен долг се намали на 35,5% (График 3.2). Ваквата состојба укажува дека дополнителното задолжување, што е неминовно за водење поекспанзивна фискална политика при забавен економски раст, било надворешно или внатрешно, не би ја загрозило фискалната одржливост, при што е неопходна

координација со монетарната политика. Здравата фискална политика е еден од Мастришките критериуми за конвергенција, така што границите се поставени на 3% од БДП буџетски дефицит и 60% од БДП долг на Општата влада.

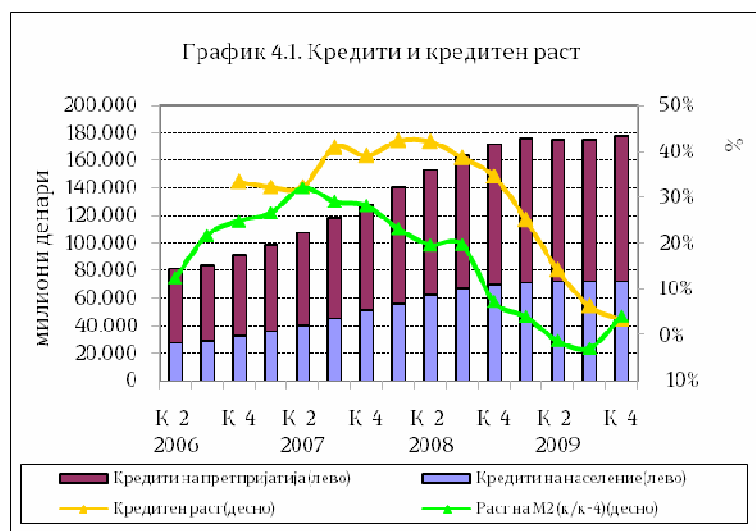
Долгот на Општа влада, кој не го вклучува долгот на НБРМ и јавните претпријатија, на крајот на К-

4 Вклучува даночни приходи, социјални придонеси и еден дел од неданочните приходи

5 Според GFS методологија

4-2009 е зголемен на 24,7%, односно за 0,7 п.п. споредено со К-3-2009 година. Ваквата појава е резултат на зголемувањето на долгот на Централна влада (за 3,0%) преку емисијата на континуирани државни хартии од вредност. Од друга страна, забележано е зголемување на долгот на НБМ за 19,1%, што предизвика намалување на учеството на долгот на Општа влада во вкупниот јавен долг за 1,8 п.п. (учеството во К-4 изнесува 75,0%).

4. Монетарно-финансиски движења⁶

На крајот на К-4-2009, **примарните пари** забележаа пораст од 6,4% во однос на претходниот квартал и 12,4% на годишно ниво. Во К-4-2009, **монетарниот агрегат М1** се зголеми за 9% во однос на К-3-2009, додека на годишна основа се забележува пад од 3,5%, како резултат на падот на готовите пари во оптек од 7,6% и падот на депозитните

пари од 1,5%. Пошироките монетарни агрегати **М2 и М4**, во К-4-2010 бележат умерено зголемување во однос на претходниот квартал (4,1% и 5,9%, соодветно), додека на годишно ниво М2 и М4 бележат раст од 4% и 6%, соодветно.

Кредитите на приватниот сектор продолжуваат да го забавуваат интензитетот на пораст. Така, во К-4-2009 тие бележат забавен пораст од 3,5% во однос на К-4-2008 (наспроти 25,3%, 14,3% и 6,5%, соодветно во првите три квартали од годината). Секторската анализа упатува на понатамошно забавување на растот на кредитите на претпријатијата во К-4-2009 на само 3,4% во однос на К-4-2008, а сличен тренд постои и кај кредитите за домаќинствата, чиј раст е повеќе од преполовен во споредба со претходниот квартал и изнесува 3,5% (7,9% во К-3-2009). Кредитите на приватниот сектор во однос на номиналниот БДП⁷ изнесуваат 43,8% во К-4-2009, што претставува пораст од 0,4 п.п. во однос на претходниот квартал.

Вкупниот **депозитен потенцијал**⁸ на приватниот сектор по негативниот годишен раст, во К-4-2009 забележа пораст од 7,1%. Притоа, растот на депозитниот потенцијал се должи целосно на депозитите во странска валута кои регистрираат пораст од 19,9% во однос на К-4-2008. Од друга страна, денарските депозити

⁶ Почнувајќи од К-1-2009 анализите се прават врз основа на податоците усогласени со новиот Сметковен план за банки кој важи од Јануари 2009 година

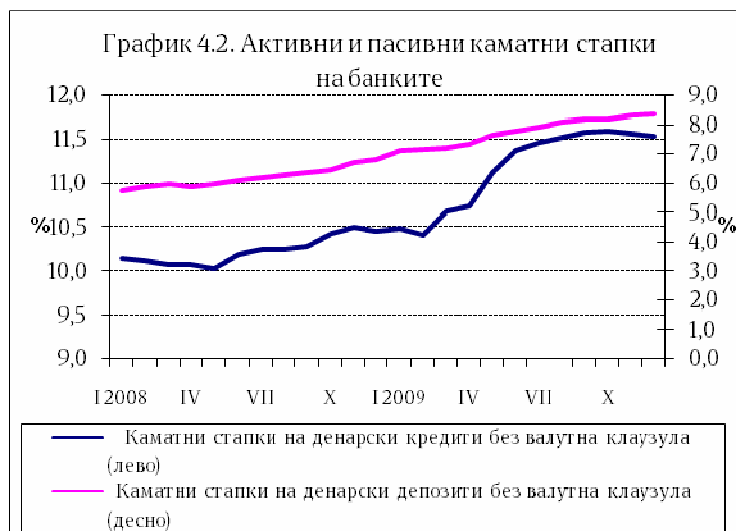
⁷ Процент податок

⁸ Депозитите вклучуваат и пресметана камата

опаднаа за 4,6%. Анализирано од секторски аспект, во К-4-2009, депозитите на домаќинствата се зголемија за 15,4% во однос на К-4-2008, додека депозитите на претпријатијата продолжија да бележат силен пад (од 16,4%), иако истиот е ублажен споредено со претходниот квартал (-26,4% во К-3-2009). Во однос на К-3-2009, депозитите на домаќинствата се повисоки за 6,5%, додека депозитите на претпријатијата бележат позитивни тенденции, односно пораст од 3,3%.

Како резултат на намалените притисоци на девизниот пазар, како и подобрените очекувања на НБРМ, каматната стапка на благајничките записи на НБРМ во К-4-2009 беше намалена за 0.5 п.п. односно од 9% на 8,5%. Во истиот период, Европската централна банка не изврши промени на референтната каматна стапка и истата на крајот од кварталот се задржа на ниво од 1%.

Просечната пондерирана каматна стапка на денарските кредити на крајот на К-4-2009 се задржа непроменета во однос на претходниот квартал и изнесува 10,3%.

Во однос на крајот на 2008 година истата забележа пораст од 0,5 п.п. Со цел зголемување на депозитниот потенцијал, банките континуирано ги зголемуваат каматните стапки кои ги нудат на депозитите. Така, на крајот од К-4-2009 пасивната каматна стапка на денарските депозити се зголеми за 0,9 п.п. во однос на минатата година и изнесува 7,5%, што пак е за 0,1 п.п. повисоко ниво од крајот

на К-3-2009.

Македонскиот берзански индекс МБИ-10, како агрегатен показател на берзанските движења, забележа раст од 13,1% во однос на претходниот квартал. Сепак податоците кои се однесуваат на крајот на кварталот укажуваат на намалување на МБИ-10. Во однос на К-4-2008 МБИ-10 бележи висок раст од 23,6%. Вкупниот промет реализиран на Македонската берза во К-4-2009 бележи пад од 62,7% во однос на К-4-2008 и раст од 3,1% во однос на претходниот квартал.

5. Надворешен сектор и платен биланс

Според статистичките податоците изразени во евра, растот на извозот на стоки во вториот и третиот квартал од 2009 година се прекина во последниот квартал, додека увозот на стоки продолжи да бележи раст. Притоа, во четвртиот квартал извозот бележи стапка на намалување од 6,6%, а увозот бележи значителен раст од 15,3% во однос на претходниот квартал. Ваквото движење на извозот на стоки во

овој квартал се должи на забележителното намалување на извозот на тутун и производи од тутун, нафта и производи од нафта, обувки, железо и челик и друго, додека позитивна стапка бележи извозот на медицински и фармацевтски производи, метална руда и метални отпадоци, хемиски материјали и метални производи и друго. Растот на увозот на стоки во овој квартал се должи пред се на поголемиот извоз на нафта и производи од нафта (со придонес од 18%), телекомуникациски апарати (16%), текстил предива и слично (15%), канцелариски машини и машини за АОП (7%), друмски возила (7%) и друго, додека негативна стапка бележи увозот на шеќер и преработки од шеќер, транспортна опрема, изработки од неметални минерали и друго. Ваквата тенденција на движењето е индикатор за почеток на закрепнување на надворешно-трговската размена.

Гледано на годишно ниво, карактеристично е тоа што во овој квартал паралелно и извозот и увозот на стоки бележат висока негативна стапка, при тоа извозот на стоки, изразен во евра, се намали за 28,1% во однос на истиот квартал од 2008 година, додека пак, увозот на стоки (f.o.b.), исто така изразен во евра, во истиот квартал забележа пад за 21,2% во однос на К-4-2008 година.

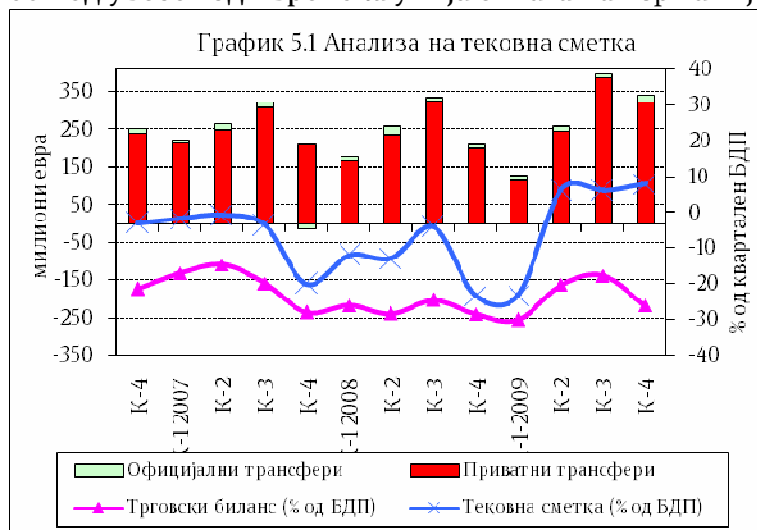
Во извозот на стоки, кај речиси сите групи на производи според СМТК е остварена негативна стапка на раст во К-4-2009. Притоа, најголем пад на увозот е забележан кај категориите производи класирани по материјалот, што речиси во целост се должи на намалувањето на извозот на железо и челик за 47 милиони евра (31%), пијалоци и тутун (пад на извозот на тутун и преработки од тутун за 52% и на пијалоци за 23%), разни готови производи (пад на извозот на облека за 11% или 13 милиони евра) и друго.

Анализирано по СМТК, увозот на стоки кај повеќе групи на производи во К-4-2009 оствари негативна стапка на раст. Притоа, најголем пад на увозот е забележан кај категориите машини и транспортни уреди (поради намален увоз на погонски машини за 42 милиони евра - 86% и на друмски возила за 17 милиони евра - 23%), производи класифицирани според материјалот (намален увоз на железо и челик за 9 милиони евра или 12% и на текстилни предива за 10 милиони евра или 11%). Неповолност претставува намалувањето на увозот на инпути кои ги користат извозно-ориентираните сектори, односно делот од т.н. увозна компонента на извозот во металната и текстилната индустрија, што има негативен ефект врз опоравувањето на нивното вкупно производство.

Трговската отвореност на Република Македонија во К-4-2009 изнесува 82,2%, што претставува пораст од 1,9 пп во однос на претходниот квартал, но во однос на минатогодишните квартали и натаму е на ниско ниво и е сведена на стапката на отвореност на нивоата остварувани пред 2007 година. Ова доминантно се должи на падот на вкупниот обем на надворешно-трговската размена за 13% во однос на истиот квартал од претходната година.

Гледано по региони, во четвртиот квартал од 2009 година, продолжи позитивниот тренд на обемот на размената со Европската унија (ЕУ 27) започнат во првиот квартал и изнесува 799,2 милиони евра, што претставува раст од 4,7% во однос на претходниот квартал. Анализирано на годишно ниво, обемот на размената со ЕУ

бележи пад од 14% во однос на К-4-2008 година. Притоа, увозот од Европската Унија е помал за 11%, а извозот бележи поинтензивно намалување од 19%. Покрај ваквите движења, обемот на трговската размена со ЕУ продолжи да има доминантно учество во вкупната надворешно-трговска размена на земјата со 53,3% (извоз на стоки 56,2% и увоз на стоки 52,2%). Во К-4-2009 година, 76% од извозот и 60% од увозот од Европска унија отпаѓа на Германија, Грција, Италија и Бугарија.

Како резултат на намалувањето на извозот и брзиот раст на увозот на стоки, во К-4-2009, негативното салдо на **трговскиот биланс** (-464,3 милиони евра) се зголеми за 164 милиони евра во однос на претходниот квартал и претставува -26,2% од кварталниот БДП. Позитивниот тренд на салдото на тековната сметка

започнат во вториот квартал продолжи и во четвртиот квартал од 2009 година и бележи суфицит од 140 милиони евра, што претставува пораст од 37% во однос на претходниот квартал.

Нагорниот тренд на **нето-тековните трансфери**, започнат во првиот квартал оваа година се прекина во К-4-2009 година, при што тие изнесуваат 343,6 милиони евра, што претставува пад од 13% во однос претходниот квартал. Анализирани на годишно ниво нето-тековните трансфери се зголемени за 63% во однос на К-4-2008, што првенствено се должи на зголемените приватни трансфери кои се доминантна и движечка компонента на тековните трансфери (93%).